

TAMÁSI ÁRON VALLOMÁSA

/Részlet/

Másodrangú írókra támaszkodik a Kádár rendszer

Az Irodalmi Ujság bátor, az irodalom és az élet szabadságát hirdető cikkeivel előfutára és vezére lett az októberi szabadságharcot vivő erőeknek. A magyar íróknak a Vasfüggöny mögött egyedül álló szerepe nem maradt hatás nélkül a Vasfüggöny mögött, és az egyik legkényesebb kérdésévé vált a kommunista kormányoknak. A lengyel írók magatartása közelítette meg leginkább az Irodalmi Ujság munkatársainak befolyását és ennek folytán Gomulkának állandó gondot okoz fékmentartásuk, lecsendesítésük. A magyar és lengyel írók magatartásának sugárzása Bulgáriát is elérte, ahol a sztalinizmus gyökerében nyomott el minden pártvonaltól eltérő irodalmi kezdeményezést.

Legdurvábban Kádárék fordultak szembe az írókkal. Az egykor kommunista táborba tartozó Déry, Háy, Zelk, **Eörsi** és társainak bebörtönzésével nem ért véget az írók elleni hajszája. Az Irodalmi Ujságot betiltották. De a kimenekült írók Londonban újból kiadták és a már második évfolyamába fordult irodalmi emigráns-újság külföldön folytatja otthon megszakadt működését.

Nem születik új mű

A Kádár korszak terrorja folytán az egykor pezsgő irodalmi élet elhalkult, valamire való író nem vette kezébe a tollat. Beszédekben, cikkekben, pártutasításokban felhangzott a fenyegetés. Kádárék parancsszavára azonban nem született új mű, és még kevésbé voltak hajlandók az otthon maradt írók megvádolt társaikat elítélni.

Új irodalmi lapot adtak ki — Élet és Irodalom címen — melynek hasábjain csak a

második és harmadik vonalbeli írók, költők szólaltak meg. Válaszul folyton fokozódó nyomás nehezedett az elnémultakra, melyet már nem lehetett elviselni, és ennek folytán előkerültek a fiókból a régi cikkek, versek és novellák.

Az író élete

Az Élet karácsonyi számában megszólalt Tamási Áron és Szellemi tisztesség című cikkébe/ tiszteletreméltó őszinteséggel és bátorsággal történelmi lánzsát az írói szabadság mellett. Cikkének bevezető részében tiltakozik az ellene emelt vád ellen: valaki egyik iskolában őt is megemlítette, akit elkényeztetett a népidemokrácia és ezért hátlansággal fizetett. Tamási szerényen megjegyezte, hogy a Bölcse és Bagoly című könyvének 4 évig kellett várnia nyomdafestékre.

Elmondotta, hogy ifjú korában sokat és keményen dolgozott, ezért olyan foglalkozást választott egyetemi éveiben, ahol nem kellett testileg dolgozni. Így lett író. Szellemesen magyarázta meg, hogy miért:

— Ugy képzett előttem, hogy nyáron rózsás kertekben járnak, télen pedig kinézetnek az ablakon a patyolat-világba, közben gondolkodnak és gondolataikat néha leírják, és írásaik mellett az ifjak megforrósodnak, az öregek pedig elandalognak. Tehát az író foglalkozást választottam.

A szellemi tisztesség

A továbbiakban pedig Tamási őszinte vallomásként folytatja: Ugy jártam azonban én is, mint amikor mondták, hogy betyárból lesz a hüszere. A betükkön keresztül

én is mindjárt megismerhettem a lényegét. A lényeg pedig a szellemi tisztesség volt és küzdelem a művészi kifejezésért.

Tamási Áron a forradalom alatt megrázó irással jelentkezett az Irodalmi Ujságban, ezt a kiállását nem tagadta meg. Bizonyosságul szolgál cikkének befejező része.

— Husz évvel ezelőtt a Vársárhelyi Találkozón, mely magyarok között az első nép- [...]

A HAZAFIAS NÉPFRONT NEM HAZAFIAS ÉS

Sztalin halála után a Rákosi rendszer Hazafias Népfront címmel egy új organizációt teremtett, mely Nagy Imre első miniszterelnöksége idejében különösen a pártokivüli értelmiséget igyekezett a kommunista pártba édesgetni. Be nem vallott céljuk azt volt, hogy népszerűsítsék a rendszert és áthidalják a szakadékot a kommunista és a pártokivüli tábor között. A politikai atmoszférára enyhüléséből a gazdasági élet zavartalanságára is számítottak.

1953 és 1956 között a Hazafias Népfrontban Nagy Imre liberális politikája feszített meg és Nagy Imre egyik fő- rumává vált. A kommunisták szerint a Hazafias Népfrontba meghuzódó pártokivüliek igyekeztek magukat kivonni a kommunista párt befolyása alól, sőt hozzájárultak a forradalmat kirobbantató erők élesztéséhez.

Sok kísérletezés után a Hazafias Népfront tevékenységét újból megindították. De most már félreértést kizáró-

részül-
tó ipar
00 üveg
uj gaz-
t, nekik
k, terül
deglök-
en.
kommu-
Osztály
e, hogy
uj osz-
a köz-
és kul-
l. Ez a
rtja ke-
gyaror-
ő érde-
boldo-
k élve-
állam
ők ré-
állyé az
ség, —
és luk-

N
BEN

ekrényt
t ügy-
resték,
aláltak,
akkor

ondotta
t betö-
eseinek
y azok
tézked-

ogy a
érdekes
nk, az
senben
talál-
n har-
ellen,
ején —
fogja
maga
ak va-
an is a
Bizott-
Magyar
Fogjok
adság-
ak, ugy
ág ma-
.

nak a
életéb

fronto
mond
megny
hivatá
lesség
nem r
nek a
mint a
is n
nem
teljesi
szenvé
ságra
is ké
minde
A sz
ez. S
hüség,
összef
lehets
vatas

an sz
front
ta par
szerve
sát ne
vüli k

A p
já sz
Rákos
az él
hogy
sodran
nak. I
lának
hogy
nyező
a Né
toborz
repelt
mat l
főváro
kundó
nak. I
ják, ő
kiszga
tutay,
csoport
elmul
hályfi
re ve
egy p
térbe
kormá